

ПОЛОЖЕННЯ
про Інституційний репозитарій
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського (IrVSPU)

(на зміну «Положення про
Інституційний репозитарій Вінницького
державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського»,
затвердженого наказом № 16 код від 06.02. 2013 р.)

1. Загальні положення

1.1. Положення про Інституційний репозитарій Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (далі – Положення) визначає основні поняття, склад, призначення, завдання і регламентує основні засади організації та управління електронним репозитарієм Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (далі Педуніверситет).

1.2. Інституційний репозитарій (далі **IrVSPU**) – є скороченим найменуванням Інституційного репозитарію Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського як українською, так і англійською мовами.

1.3. Повна назва **IrVSPU** англійською мовою – **Institutional Repository Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University**.

1.4. **IrVSPU** це електронний повнотекстовий архів, у якому накопичуються документи (твори) наукового, навчального та методичного призначення, створені працівниками будь-якого структурного підрозділу Педуніверситету та здобувачами вищої освіти.

1.5. **IrVSPU** – є складовою частиною Електронної бібліотеки Педуніверситету.

1.6. **IrVSPU** дає можливість постійного безкоштовного повнотекстового доступу до публікацій працівників та здобувачів вищої освіти Педуніверситету через мережу Інтернет.

URL доступу:

- <https://dspace.vspu.edu.ua/>;
- <https://dspace.vspu.edu.ua/> – альтернативний URL, за яким **IrVSPU** зареєстровано у Міжнародній директорії репозитаріїв OpenDOAR та Міжнародному реєстрі інституційних репозитаріїв ROAR. Переадресація даного URL на основний (<https://dspace.vspu.edu.ua>) відбувається автоматично;
- <http://library.vspu.edu.ua/repozitarij/repozitarij.htm> – URL доступу з сайту бібліотеки. Сторінка включає банер доступу до **IrVSPU**, базову інформацію про **IrVSPU**, інструкцію з наповнення та зразки описів публікацій.

1.7. **IrVSPU** формується та функціонує відповідно до наступних документів:

- Закон України "Про бібліотеки і бібліотечну справу" (№ 32/95-ВР від 27.01.1995);

- Закон України "Про авторське право і суміжні права" (№ 3792-12 від 23.12.1993);
  - Закон України "Про Національну програму інформатизації" (№ 74/98-ВР від 04.02.1998)
  - Закон України "Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 - 2015 роки" (№ 537-V від 09.01.2007);
  - Закон України "Про електронні документи та електронний документообіг" від 22.05.2003 № 851;
  - Закон України "Про захист інформації в автоматизованих системах (№ 80/94-ВР від 05.07.1994);
  - Положення про Національний репозитарій академічних текстів (№ 451), 2017
  - ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1-2003, IDT);
  - ДСТУ 7157:2010 «Інформація та документація. Видання електронні. Основні види та вихідні відомості».
  - Положення про бібліотеку Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського та цього Положення.
- 1.8. До даного Положення, у разі потреби, за наказом ректора або рішення вченої ради можуть вноситися відповідні зміни.

2. Призначення, мета та завдання IrVSPU

2.1. Основне призначення **IrVSPU** – накопичення, систематизація та зберігання в електронному вигляді інтелектуального продукту наукових працівників університету, інших електронних документів з фондів бібліотеки, на які не встановлено (знято) обмеження щодо авторського та суміжних прав; надання відкритого доступу до них засобами Інтернет-технологій, поширення цих матеріалів у середовищі світового науково-освітнього товариства.

2.2. Мета та завдання **IrVSPU**:

- Забезпечення місця та способу централізованого і довготривалого зберігання в електронному вигляді повних текстів наукових публікацій.
- Сприяння зростанню рейтингу та популярності Педуніверситету шляхом представлення його наукової продукції у мережі Інтернет.
- Підвищення індексу цитувань, h-індексу (імпакт-фактору видань університету) та інших наукометричних показників Педуніверситету шляхом забезпечення вільного доступу до наукових публікацій.
- Створення надійної, структурованої і доступної системи обліку публікацій наукових робіт інституту, факультетів та окремих працівників і здобувачів вищої освіти.

2.3. **IrVSPU** орієнтований на працівників Педуніверситету та здобувачів вищої освіти і виконує наступні функції:

- навчальну;
- науково-дослідну;
- довідково-інформаційну;

- поповнення електронної бібліотеки університету оригінальними електронними документами і електронними копіями друкованих видань та їх збереження.

3. Управління **IrVSPU**

- 3.1. Загальне управління **IrVSPU** здійснює Координаційна рада з роботи над репозитарієм, до якої входять проректор з наукової роботи, директор бібліотеки, завідувач відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення бібліотечних процесів (адміністратор репозитарію), координатор локальної мережі університету та мережі Інтернет.
- 3.2. Бібліотека університету виступає координатором та основним виконавцем процесу створення **IrVSPU**.
- 3.3. Технічну та програмну підтримку, працездатність програмних засобів забезпечують працівники інформаційно-обчислювального центру університету і відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення бібліотечних процесів.
- 3.4. За збереження електронних документів (творів) **IrVSPU** відповідають працівники інформаційно-обчислювального центру університету і відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення бібліотечних процесів (далі відділ ІТ).
- 3.5. Працівники відділу ІТ бібліотеки проводять редакцію описів публікацій, вирішують питання з вилучення та переміщення документів між під-фондами та колекціями.
- 3.6. Усі суперечливі питання щодо включення або вилучення документів з **IrVSPU**, коло осіб, які можуть розміщувати свої документи, перелік документів і порядок їх розміщення вирішує Координаційна рада.
- 3.7. За потребою до вирішення питань, що стосуються структури та наповнення **IrVSPU** долучаються заступники деканів (директора) з наукової роботи, завідувачі кафедр.
- 3.8. Працівники інформаційно-обчислювального центру університету організовують формування статистики **IrVSPU** на базі рейтингового ресурсу analytics.google
- 3.9. Працівники відділу ІТ бібліотеки щорічно (або в разі потреби) проводять аналіз статистичних показників формування та використання **IrVSPU**.
- 3.10. Публікації, здійснені науковцями в інших видавництвах, розміщуються в **IrVSPU** за умови відсутності заборони на їх розміщення з боку видавництва.

4. Склад **IrVSPU**

- 4.1. **IrVSPU** є універсальним за змістом науковим та методичним зібранням.
- 4.2. Структура **IrVSPU** складається із основних колекцій:
- Автореферати та дисертації;
  - Видання бібліотеки;
  - Колекції Навчально-наукового інституту педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої кваліфікації;
  - Колекцій факультетів університету.
- Колекції факультетів (інституту) поділяються на під-фонди:

- Академічні тексти здобувачів вищої освіти;
- Наукові видання;
- Монографії;
- Наукові збірники;
- Наукові публікації. Виступи;
- Підручники та навчальні посібники;
- Під-фонди кафедр факультетів (інституту).

4.3. Структура **IrVSPU** може вдосконалюватися та поповнюватися за зверненнями Інституту, факультетів та рішенням Координаційної ради.

4.4. За видами електронних ресурсів **IrVSPU** не має обмеження. Це можуть бути будь-які електронні текстові дані, електронні числові дані, електронні картографічні дані, електронні зображення (відео, презентації), електронні звукові дані.

4.5. Хронологічні рамки для **IrVSPU** не встановлюються.

4.6. За рівнем доступності документи в **IrVSPU** знаходяться у відкритому доступі. На вимогу авторів, окремі документи можуть подаватися в скороченому вигляді.

5. Принципи створення та функціонування IrVSPU

5.1. **IrVSPU** є веб-орієнтована, кумулятивна база даних, що формується та керується Педуніверситетом.

5.2. **IrVSPU** передбачає постійне зберігання матеріалів в електронному сховищі даних на сервері бібліотеки (університету) та організацію он-лайн доступу до нього через веб-інтерфейс.

5.3. **IrVSPU** створюється на безкоштовній основі, за допомогою програмного забезпечення відкритого доступу Dspace, розробки Масачусетського технологічного університету, що підтримує протокол обміну даними OAI-PMH (Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting) та взаємодіє з іншими системами обміну метаданими міжнародних реєстрів OpenDOAR, ROAR та іншими.

5.4. В **IrVSPU** розміщуються електронні публікації чи електронні версії друкованих публікацій (постпринти) або рецензовані матеріали (препринти).

5.5. Метадані публікації формуються українською, англійською та іншими мовами. У випадку, коли публікація сформована іншою мовою (німецька, польська тощо) – додаються метадані мовою оригіналу.

5.6. Кожен опис публікації, що вноситься в **IrVSPU** повинен включати наступні метадані:

- Повний бібліографічний опис;
- ПІБ автора – українською, англійською та ін. мовами;
- Назву видання (публікації) – українською, англійською та ін. мовами;
- УДК для публікацій, ISBN для книг, ISSN для наукових журналів;
- Ідентифікатор автора ORCID;
- Ідентифікатор цифрового об'єкта (DOI);
- Анотацію – українською, англійською та ін. мовами;
- Ключові слова – українською, англійською та ін. мовами;
- Дескриптор (предметну рубрику) – українською мовою.

5.7. Поповнення **IrVSPU** виконують працівники відділу ІТ бібліотеки та відповідальні представники від кожної з кафедр університету.

5.8. Адміністратори **IrVSPU** (відділ ІТ бібліотеки) реєструють відповідальних за формування кафедральних під-фондів, надаючи їм право доступу до відповідних колекцій та проводять обов'язкове навчання.

5.9. Оригінали текстових документів конвертуються в формат .PDF.

5.10. До документів можуть додаватися статистичні, графічні, ілюстративні, аудіо, відео та інші мультимедійні матеріали. Підтримуються всі файлові формати, в яких створені ресурси.

Рекомендовані формати для коректного відображення документів в основних браузерях

Тип файлу	Формат	Розширення
Текстовий	Adobe Reader	.pdf
Таблиці	Microsoft Excel	.xls
Презентації	Microsoft Power Point	.ppt
Зображення, графічні файли	Редактори графічних файлів	.jpg, .png, .gif
Аудіо-файли	Редактори аудіо	.mp3
Відео	Редактори відео	.mp4

5.11. Роботи здобувачів вищої освіти розміщуються в **IrVSPU** за наявності довідки про перевірку на плагіат.

6. Авторське право

6.1. Відкритий доступ не віднімає авторського права. Особисті немайнові права автора не відчужені і зберігаються за ним незалежно від способу публікації. Виняткове право на твір автор реалізує, добровільно ухвалюючи рішення про представлення своєї публікації в Інтернеті.

6.2. На прохання автора електронна публікація може бути вилучена з **IrVSPU**.

6.3. У разі виникнення конфлікту з питань авторського права (академічної доброчесності) на окремий документ – він автоматично вилучається з **IrVSPU**.

6.4. Публікація не може бути розміщена в **IrVSPU**, якщо вона порушує права людини на таємницю її особистого та сімейного життя, завдає шкоди громадському порядку, здоров'ю та моральному стану особистості, містить інформацію, що охороняється державою.

Глосарій

Автори творів – фізичні особи, твори яких розміщуються у Репозитарії, які своєю працею створили твір і яким належить виключне право щодо твору, відповідно до чинного законодавства.

Архівна колекція – це сукупність окремих архівних документів різного походження, що мають наукову, історико-культурну цінність і об'єднані за однією або кількома ознаками (тематичною, авторською, хронологічною тощо).

Архівування – розміщення творів у репозитарій депозитором.

Відкритий доступ – вільний, постійний доступ для будь-якого користувача до творів, представлених у глобальній інформаційній мережі.

Депозитор – особа, яка має право розміщувати твори у Репозитарій відповідно до повноважень (автор, депозитор-бібліотекар, депозитор від редакції журналу тощо).

Електронний архів (репозитарій) – місце, де зберігаються і підтримуються різні дані.

Інституційний репозитарій (*institutional repositories*) – мережевий сервіс зі зберігання, систематизації та поширення творів у цифровому вигляді, що надається установою її працівникам та іншим зацікавленим особам.

Колекція – систематизоване зібрання творів, що мають науковий, художній, історичний інтерес.

Наукове видання – видання, що містить результати теоретичних та (чи) експериментальних досліджень, а також науково підготовлені до публікації пам'ятники культури та історичні документи.

Постпринт (*post-print*) – документ, що пройшов редакторську правку, процедуру реферування і офіційно опублікований.

Препринт (*pre-print*) – підготовлений до публікації матеріал.

Самоархівування (*self-archiving*) — самостійне розміщення авторами електронних версій своїх наукових праць в загальнодоступних архівах електронних документів, творів, що мають навчальний, науковий, художній, історичний інтерес.

Твори (публікації) – представлені в електронній формі препринти чи опубліковані результати творчої діяльності авторів.